

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. c)

Istorie

MODEL

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen a következő forrásokat:

A. „[...] 1876. június 15/27-én M. Kogălniceanu a Portának és a hét védnök hatalomnak a törökökkel szemben megfogalmazott «hét követelést» tartalmazó emlékiratot küldött, amelyek összhangban voltak a régi kapitulációkkal és szerződésekkel, és amelyek elfogadása, lényegében, Románia (România) függetlenségének elismerését jelentette volna. Mivel a Porta elutasította ezek teljesítését, M. Kogălniceanu kész volt Romániát egy háborúba taszítani. Azért, hogy előkészítse a terepet, 1876. július 20-án egy jegyzéket küldött a védnöki hatalmak mellett megbízott román diplomatáknak, amelyben megvádolja Törökországot (Turcia) a Balkánon (Balcani) elkövetett szörnyűségek miatt. [...] Ezen óhajok visszautasítása [...] arra készítetik, hogy Oroszország felé irányuljon és vele kössön megállapodást és együttműködést. [...]»

Mindezek következtében 1877. április 4-én Bukarestben Mihail Kogălniceanu román külügyminiszter és Dimitri Stuart báró, Oroszország romániai nagykövete egy Egyezményt írtak alá. Ennek első cikkelye pontosítja, hogy az orosz hadsereg átkelésével járó összes költség és szükséglet a cári kormányt terheli. Oroszország vállalja, hogy tiszteletben tartja a román állam politikai jogait és «megtartja és megvédi a jelenlegi Románia integritását» (II. cikkely).» (N. Ciachir, *Marile Puteri și România*)

B. „Az 1877. május 7/19-ei szenátusi felszólalásában I. Károly (Carol I) uralkodó megállapította, hogy a románokat saját területükön provokálták és megtámadták a törökök, valamint annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a román hadsereg a megfelelő válaszlépéseket meg tudja tenni. Ugyan azon a napon, [...] az uralkodó vezetésével egybegyűlt Minisztertanács kielemezte a függetlenség kikiáltásának lehetőségét [...]»

Ilyen körülmények közepette, 1877. május 9/21-én a Parlament egy rendkívüli ülésre gyűlt össze. [...] Nicolae Flea képviselő egy interpellációt intézett a kormányhoz, arra kérve, hogy válaszoljon: értesítette-e a kormány a Védnöki Hatalmakat a Portával való függőségi viszony megszakításáról. [...] Válaszolván, Mihail Kogălniceanu külügyminiszter a következőket mondta: «[...] Függetlenek vagyunk; egy önálló nemzet vagyunk [...]». A vitákat követően, a Képviselőház a következő indítványt szavazta meg: «A Képviselőház, elfogadva a kormány válaszát [...], tudomásul veszi, hogy hivatalosan is szentesítődött: a Románia és Törökország közötti háború, a Portával való kapcsolatok megszakítása és Románia teljes függetlensége.» [...] Ugyan azon a napon, egy hasonló tartalmú indítványt egyhangúan a Szenátus is elfogadott. Így, május 9. Románia állami függetlenségének napja lett. Az elfogadott indítványok nem bírtak törvényi erővel [...]. Ezek a Nemzeti Képviselő, azaz a román nép akaratát fejezték ki.» (I. Scurtu, *Istoria românilor în timpul celor patru regi. Carol I*)

A forrásokból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett dokumentumot, melyet 1877-ben írtak alá Bukarestben. **2 pont**
2. Pontosítsatok, a **B** forrás alapján, I. Károly uralkodóra vonatkozó egy információt. **2 pont**
3. Említsétek meg azt a politikai személyiséget és történelmi térséget, amelyre az **A** és a **B** forrás is utal. **6 pont**
4. Írjátok le a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűjelet, mely alátámasztja, hogy Románia függetlenségének kikiáltását a Parlament mindkét háza megszavazta. **3 pont**
5. Az **A** forrás alapján írjatok két olyan információt, melyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két olyan, az **A** forrásban említett eseményeket megelőző, belpolitikai intézkedést, melyek célja a modern román állam megszilárdítása volt. **6 pont**
7. Említsétek meg a XIX. század első felében kiadott, a modern román államra vonatkozó politikai tervezetek egy hasonlóságát. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„[...] A király a politikai élet kulcsfigurája volt. Az 1923-as új Alkotmány értelmében jelentős hatalmat tartott meg. Minisztereket akár a Parlamenten kívülről is választhatott és lemondathatta őket [...], de a hagyomány arra készítette, hogy vegye figyelembe a Parlament többségi pártjának óhajait is. A miniszterelnök és a kormány többi tagja is, alapjában véve, együtt kellett működjön a Parlamenttel [...]. Az Alkotmány a királynak széles törvényhozói hatalmat is biztosított. Hatalmában állt szentesíteni az összes törvényt, de soha nem élt a vétőjogával olyan törvény esetén, melyet a Parlament már megszavazott. [...] A király tárgyalhatott és szövetségeket köthetett, de ezek csak akkor léptek érvénybe, ha a Parlament is ratifikálta őket, mivel csak ennek volt joga békét kötni és hadat üzeni. Ezen törvényes korlátok mindegyikét tiszteletbe tartotta egy olyan alkotmányos uralkodó, mint amilyen Ferdinánd (Ferdinand) volt. [...]”

Az igazságszolgáltató rendszer, melyet az 1923-as Alkotmány értelmében a kormány irányított, de ettől önálló volt, mégis továbbra is visszafogottan működött, mint ellenőrző tényező a végrehajtó és a törvényhozó ágak között. [...] Az Alkotmány a bírónak széles hatáskört biztosított, mivel lehetővé tette a törvényhozó és a végrehajtó hatalom tevékenységének – főleg a közigazgatási gépezet – bírói ellenőrzését. Bármely állampolgár, aki úgy gondolta, hogy alkotmányos jogait megsértették, panaszt tehetett a megyéjében működő Törvényszéken, amely, ha jogosnak találta a panaszt, a szóban forgó tettet törvénytelennek nyilváníthatta. [...] Az 1923-as Alkotmány a Semmitőszék számára – mint az állam legfelsőbb igazságszolgáltató testülete – kizárólagos jogot biztosított a törvények alkotmányosságának felülvizsgálatára.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

A forrásból kiindulva válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg, a fenti forrásból, azt az intézményt, mely ratifikálta a szövetségek kötését. **2 pont**
2. Pontosítsátok azt a századot, melyre a fenti forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Említsétek meg, a fenti forrásban megnevezett Románia (România) királyát és az állam alaptörvényét. **6 pont**
4. Említsetek meg, a fenti forrásból, két információt a király hatáskörére vonatkozóan. **6 pont**
5. Alkossatok, a fenti forrás alapján, egy nézőpontot az igazságszolgáltatói hatalomra vonatkozóan, alátámasztva a szövegből vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetelek egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, hogy a második világháború utáni politikai élet egyik jellemzője a totalitárius politikai gyakorlat volt. (Pontozódik a megfelelő történelmi tény **bemutatása** és azon **összekötő fogalmak/szavak használata**, amelyek okozatiságot és következtetés levonást fejeznek ki). **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy, hozzávetőleg két oldal terjedelmű, esszé a román térség helyi autonómiái és központi intézményei a IX-XVI. században, figyelembe véve a következőket:

- pontosítsátok a román térség egy helyi autonómiáját a IX-XIV. századból és említsétek meg ezen helyi autonómia két jellemzőjét;
- mutassatok be egy diplomáciai eseményt, amelyben a román térség egyik központi intézménye részt vett a XIV. században;
- említsétek meg a XV. századból két olyan katonai eseményt, amelyekben részt vett a román térség központi intézményeinek egyik képviselője;
- alkossatok egy nézőpontot a román térség egy központi intézményének egyik képviselője viszonyulásáról a XVI. század nemzetközi kapcsolataihoz, alátámasztva ezt egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a következtetéseket kifejező szavak használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása.